

פרשת ויצא

תשפ"ג

גליון 316

נא לשמור על
קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת
התפילה וקריאת התורה

בס"ד

בית שלמה

פרפראות בדרך מוסר
על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לעילוי נשמת

מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מור"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב
הרה"ק רבי משולם זושא ב"ר אהרן
יוסף
הרה"ק יעקב דוב ב"ר ישראל יצחק
רבי שמואל אליעזר ב"ר יהודה הלוי
הרה"ק רבי אשר אנשיל הלוי ב"ר
שמואל
הרה"ק רבי ברוך בער ב"ר שמואל דוד
הרה"ק רבי יחזקאל שרגא ב"ר
יששכר דוב
הרה"ק רבי אהרן ב"ר קלונימוס קלמן
רבי משה ב"ר יצחק
הרה"ק רבי אהרן ב"ר מרדכי
הרה"ק רבי דוד ב"ר שמואל
הרה"ק רבי דובער ב"ר שניאור זלמן
הרה"ק רבי משה ב"ר פינחס מקאריץ
הרה"ק רבי פינחס מנחם אלעזר ב"ר
בנימין אליעזר
הגה"צ רבי איסר זלמן ב"ר ברוך פרץ

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

רמז לגאולה בפרשה

נכתב בגמרא ע"ז (ה', ע"א) "דאמר מר: ארבעה חשובים כמתים, אלו הן: עני, סומא, ומצורע, ומי שאין לו בנים"
ניתן לראות כי רש"י בפירושו על הפרשה כותב על שלושה מתוך הארבעה הנחשבים כמתים. על לקיחת הכסף מיעקב ע"י אליפז מפרש רש"י שהעני חשוב כמת על בקשת רחל לילדים מפרש רש"י שמי שאין לו בנים חשוב כמת ועל מה שנאמר למה ייחד הקב"ה את שמו על יצחק בעודו בחיים מפרש רש"י לפי שכהו עניו וכלוא בבית והרי הוא כמת
ונשאלת השאלה האם מקרה הוא שדווקא שלושה מתוך ארבעת החשובים כמת מוזכרים בפרשה ואילו הרביעי לא מוזכר
וניתן לתרץ בס"ד עפ"י מה שנאמר בעמוס "כֹּה אָמַר ה' עַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֶשְׁכַּח עַל מִכְרָם בְּפֶסֶף צִדִּיק וְאֶבְיוֹן בְּעֵבֶר נְעֻלִים" (עמוס ב', ו') היינו שלושה פשעים נרמזו הם בפרשה ואילו על הרביעי לא אשיבנה היינו שהרביעי אינו מוזכר
לפי שהשלושה באים לרמז על שלושת העבירות שגרמו לחורבן בית ראשון שהם ע"ז גילוי עריות ושפיכות דמים. ע"ז נרמז בעני שאין לו כסף ובוטח הוא בנדיבים רמז לע"ז גילוי עריות נרמז בסומא החשוב למת לפי שבטל ממנו יצה"ר לעריות כמו שכתוב העניינים רואות הלב חומד וכלי המעשה גומרים שפיכות דמים נרמז במי שאין לו בנים עפ"י הגמרא ביבמות כל מי שאינו עוסק בפריה ורביה הרי זה שופך דמים (ס"ג ע"ב)

"הארץ אשר אתה שכב עליה לך אֶתְנַנָּה וְלִזְרַעָךָ" (כ"ג, י"ג)

רש"י מפרש כי קיפל את א"י שתהיה נוחה להיכבש לבניו בארבע אמות והרי מצינו במידת המקוה כי גודלו של מקוה צריך להיות שלוש אמות על אמה שזה גודלו של אדם בינוני? אלא ניתן לתרץ לענ"ד בס"ד שהאדם נמצא בארצות ובירידה הוא צריך ארבע אמות כי הוא לא מסתפק רק במקום שלו אלא רוצה להגיע גם לתחום חברו וידוע ארבע אמות של אדם קונות לו כיוון שיכול לפרוש ידיו לצדדים וזה מורה על גאווה וגדלות אולם כאשר בא להיטהר במקוה כבר מתחיל האדם להצטמצם ולקבל קצת ענווה ומספיק לו רק שלוש אמות ומה יעשה אדם כדי להגיע למדרגה זו יהפוך את ארבע האמות לארבע אמות של הלכה כי אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה וע"י כך יזכה לכבוש את הארצות כמו שנאמר על כיבוש הארץ ה' ילחם לכם ואתם תחרישון

"וַיִּשַׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל וַיִּשָּׂא אֶת קְלוֹ וַיִּבֶךְ" (כ"ט, י"א)

לשני ומה הקשר בין סיפור המפגש עם אליפז לבין הויכח של יעקב שהרי על מילה זו מופיע הפירוש הנ"ל
ובס"ד התירוץ הוא שיעקב אבינו רואה שרחל אינה נקברת עימו כיוון שיש צורך לקבורה בבית לחם כדי שכאשר בני"י יצאו לגלות הם יעברו דרך בית לחם ויתפללו שם על ציונה של רחל אימנו כמו שמביא רש"י (מ"ח, ז) "דע לך שעל פי הדבור קברתיה שם שתהא לעזרה לבניה כשיגלה אותם נבזוואדן, והיו עוברים דרך שם, יצאת רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים, שנאמר (ירמיה לא יד) קול ברמה נשמע רחל מבכה על בניה וגו', והקדוש ברוך הוא משיבה (ירמיה לא טו) יש שכר לפעלתך נאם ה' ושבו בנים לגבולם ועל זה בוכה יעקב אע"ה על יציאת בניו לגלות וכל זה אמור על

רש"י - ויבך. לפי שצפה ברוח הקודש שאינה נכנסת עמו לקבורה. דבר אחר לפי שבא בידים ריקניות, אמר אליעזר עבד אבי אבא היו בידיו נזמים וצמידים ומגדנות, ואני אין בידי כלום. לפי שרדף אליפז בן עשו במצות אביו אחריו להרגו והשיגו, ולפי שגדל אליפז בחיקו של יצחק משך ידו. אמר לו מה אעשה לציוי של אבא, אמר לו יעקב טול מה שבידי, והעני חשוב כמת ונשאלות כמה שאלות הראשונה מה כל כך כאב ליעקב על שרחל אינה נקברת יחד איתו הרי מצינו שיעקב עבר כל כך הרבה ייסורים ולא מצינו שבכה על כך. שאלה שניה מדוע רש"י הקדוש לא מסתפק בפירוש הראשון ומוסיף הוא גם פירוש שני. שאלה שלישית מה הקשר בין הפירוש הראשון

ובכך גם תתקיים הגזרה וזהו הרמז בסיפור עם אליפז שגם הוא מבני אדם שאמר ומה אעשה לציווי אבא עונה לו יעקב קח את כל הרכוש והעני חשוב כמת ועל זה בכה יעקב על חורבן בית ראשון ועל חורבן בית שני ולכן יעקב לקח מאליהו את האות וא"ו כנודע כדי שיבוא ויבשר את בני את בשורת הגאולה שתבוא במהרה בימינו אמן

חורבן הבית הראשון והפירוש השני מדבר על חורבן הבית השני שנעשה ע"י בני אדם ויעקב אע"ה קובע כלל שיעזור לעם ישראל בעתיד באומרו שהעני חשוב כמת לפי שאם יבואו בני אדם ויגידו הרי אנו באים לקיים גזירת הקב"ה שגזר ח"ו בליה על שונאיהם של ישראל כיצד יכולים אנו לא לבצע את שליחותו על כן יאמרו להם בני ישראל הקב"ה יכול להפיל חמתו על העצים ועל האבנים ולכלות את כל הרכוש ונהפוך לעניים והרי העני חשוב כמת

"וַיֵּאָהֵב יַעֲקֹב אֶת רַחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבֹדָךְ שִׁבְעַת שָׁנִים בְּתָךְ הַקְּטָנָה" כ"ט, י"ח)

רש"י - אעבדך שבע שנים. הם ימים אחדים שאמרה לו אמו (לעיל כו מד) וישבת עמו ימים אחדים. ותדע שכן הוא, שהרי כתיב (להלן פסוק ב) ויהיו בעיני כימים אחדים

רבקה אומרת ליעקב **"וַיִּשְׁבְּתָ עִמּוֹ יָמִים אָחָדִים עַד אֲשֶׁר תָּשׁוּב קִמַּת אָחִיךָ"** (כ"ז, מ"ד) וניתן לראות רמז לכוננת רבקה שיעקב ילך לחרן לשאת את רחל שכן המילים ימ"ם אחדים ע"ד עם הכולל עולה למניין רח"ל וזהו מה שחשב יעקב בתחילה לעשות לשבת בחרן עד אשר ישא את רחל לאשה ואחר ישוב הוא לארץ ישראל כפי שצויתה אותו אמו

משנת הצדיק - הרה"ק רבי דב בער האדמו"ר האמצעי זצוק"ל ז"ע ט כסליו

אחר 14 שנות נישואין בהם נולדו לרב שניאור זלמן מלאדי ולרבנית סטרנה רק בנות, נסע אביו אדמו"ר הזקן לרבו המגיד ממזריטש להתברך בן זכר. המגיד הבטיחו שאם יהדר במצוות הכנסת אורחים יזכה לכן זכר ורמזו לכך מהפסוק במה יזכה נער את ארחו היינו כיצד ניתן לזכות בן זכר, על ידי הכנסת אורחים. בשבת פרשת וישלח תקל"ג השבת האחרונה בחייו של המגיד, סיפר לאדמו"ר הזקן את הסדר של שלום זכר על פי פנימיות הענינים, ובאותו מעמד הבטיחו שיוולד לו בן זכר, ועליו לקוראו בשמו דב בער לאחר שנה ביום ט' בכסלו תקל"ד נולד דובער, בנו הראשון של אדמו"ר הזקן, בלידתו קיימו במדויק את הוראות המגיד. עבור חינוכו שכר אביו אדמו"ר הזקן, מלמד מיוחד, מתלמידי המגיד ר' אברהם מליעפלי, שילמד את בנו תורה, והדריכו כיצד לנהוג בילד. כבר מגיל ילדותו היה ניכר שניחן בכישרונות נדירים ביותר, והיה לומד ומתפלפל עם גדולי חסידי אביו, תחביב מיוחד היה לו בשנות ילדותו לרשום את מה שראה אצל אביו הגדול. בכ"ב בתשרי נאסר ונחקר בעקבות הלשנה ובי' בכסלו אותה שנה שוחרר לביתו.

עוד בחיי אביו, בשנים ה'תק"ן-ה'תקנ"א, שימש דובער כמדריך רוחני לצעירי החסידים. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תקע"ג מונה לממלא מקומו בראש חסידות חב"ד ובאותה שנה קבע דירתו בעיירה לובביץ שברוסיה

אדמו"ר האמצעי המשיך וביסס את תורת חסידות חב"ד שאותה יסד אביו. ייחודו של אדמו"ר האמצעי היה בהרחבה והעמקת התורה, תוך התבססות על מאמרי החסידות של אביו. וכך מאמרים משל אביו שהם בני מספר עמודים בודדים, מתבארים על ידי אדמו"ר האמצעי על פני עשרות עמודים.

במאמרים ובספרים שהוציא ביסס למעשה את עבודת ההתבוננות בעבודה המרכזית של חסידי ליובאוויטש. מחסידי דרש לעסוק בעין השכלי ובריכוז מעמיק על מנת לתפוס ולהפנים את תורת האלוקות המתוארת בכתביו כפי שהוא כותב על עצמו בתחלת אחד מספריו (קונטרס התפעלות) "וזהו כל מגמתי מנעוריי לכל אהובי ומבקשי דברי אלקים חיים באמת, שיוקבע בנפשם אור חיי עולם לתכלית המכוון שהוא ענין גילוי אלקות בנפשם".

האדמו"ר לימד שיום ההולדת של צדיק, וביחוד של נשמה כללית, הוא חג בכל העולמות ועת רצון. הקב"ה שמח בכיכול בשמחה גדולה, וכל המשתתפים בשמחה גדולה זו נהנים משולחן גבוה מסעודת המצוה של מעלה בגן עדן העליון ובגן עדן התחתון.

עוד אמר שלפני עלות השחר גובר החושך ביותר, משום שאור השחר קרוב לבוא. כך גם החושך הגדול של גלות זו הכנה היא לאור הגדול של משיח אור שהוא גדול עוד יותר מזה שהאיר בגילוי של מתן תורה. עוד אמר שכך היא המידה אחר מכה רפואה, אחר צרה ישועה ונחמה. לעתיד, הגוף ישתנה כפי שהיה מצבו של אדם הראשון לפני חטא עץ הדעת, שגופו היה נקי מכל רע.

דובב שפתי ישנים - ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

בית יצחק - הרה"ק רבי יצחק ב"ר ניסן ריטבורד זצוק"ל ז"ע

"וַיִּתְּרָא רַחֵל פִּי לֹא יִלְדָה לְיַעֲקֹב וַתִּקְנֶא רַחֵל בְּאֶחָתָהּ וַתֹּאמֶר אֵל יַעֲקֹב הִבֵּה לִּי בָנִים וְאִם אֵין מִתָּה אֲנֹכִי" (ל', א')

דאיתא במדרש מובא ברש"י ז"ל ראש סדר נח שעיקר תולדותיהם של צדיקים הם מצות ומעשים טובים ע"ש, לזאת כאשר שמע יעקב אבינו מרחל שאמרה הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי, דמשמע שממצות ומעשים טובים אינה מחזקת, רק העיקר אצלה הבנים מדקאמרה ואם אין מתה אנכי כעס עליה מאד ואמר לה התחת אלוקים אנכי אשר מנע ממך פרי בטן רמו לה דלא מנע ממך רק פרי בטן אבל פרי מצות ומעשים טובים הרי יש לך ומדוע אמרת ואם אין מתה אנכי דמצות ומעשים טובים אינן חשובין בעיניך כלל והלא הם עיקר תולדותיהם של צדיקים כנ"ל

וצריכין להבין למה חרה ליעקב כל כך, מה עשתה, דבקשה ממנו שיתפלל עליה, שתהיה לה בנים ממנו, כדפי' רש"י ז"ל, שאמרה לו וכי כך עשה אביך לאמך, והלא התפלל עליה ע"ש, ואי"כ מה חרי האף הגדול הזה ובאמת מצינו במדרש (פ ע"א) שהקפיד הקב"ה עליו על זה דאמר לו הקב"ה וכי כך עונים את המעיקות ע"ש אך צריכין להבין דעת יעקב בזה, למה נתלהב עליה כל כך איזה מעשה רע ראה ממנה בזה (ועיי' בפ' רמב"ן מה שכתב בזה) עוד צריכין להבין מדוע אמר יעקב אשר מנע ממך פרי בטן היה לו לומר אשר מנע ממך בנים, כאשר אמרה היא, הבה לי בנים, מדוע פרט ואמר פרי בטן, ושמעתי בשם הרב ה"ג הדרשן וכו' מו"ה ר' אשר נ"י מו"צ בשניפישאק שאמר כן,

סגולה לפרנסה - בטחון בה'

"וַיִּדְרַךְ יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמְרֵנִי בְּדַרְךְ הַזֶּה אֲשֶׁר

עוד יאמר כי יש לשים לב שיעקב משתמש בשם אלקים ולא בשם הוי"ה כמו שידוע שבברכות התורה אנו אומרים ברכו את ה' המבורך שהוא שם החסד ואילו בזימון אנו אומרים ברוך אלקינו המורה על מידת הדין ועל כך אומרים המפרשים כי את התורה הקב"ה נותן בתורת חסד אך את מזורותינו הקב"ה חייב לתת בדין שהרי הוא זה שברא אותנו ולכן גם יעקב בבקשו על צורך בסיסי לאדם שהוא הלחם והבגדים משתמש יעקב בשם אלקים המורה על מידת הדין כאמור

וכן בדרך צחות רב שיש לו את כל צרכו בלי צורך להסתמך על הציבור יש לו יותר יכולת לומר את האמת בלי לפחד מפני הציבור שתומך בו כלכלית ואז ה' הוא האלקים שלו ולא ח"ו בני האדם

ונשאלת השאלה מדוע משתמש יעקב בשם אלוקים כאשר מבקש הוא מאת השי"ת שיעזרוהו בדרך אשר הוא הולך בה וניתן לתרץ כי הדברים באים לרמוז על היום שבו האדם הולך בדרך כל בשר לחיי העולם הבא אזי אם יקיים תורה ומצוות כאשר יגיע יום הפטירה ויצטרך לעמוד בדין יצא זכאי ולכן נכתב שם אלקים המורה על מידת הדין וכן כתוב בשלום עם ב' בתחילה המורה על זמן פטירת האדם כנודע

עוד יאמר כי יעקב מבקש שהקב"ה ייתן לו כל צרכו כדי שלא יצטרך לבטוח בנדיבים על מנת שלא ישל ח"ו באמונה בבני אדם אלא רק בקב"ה שהוא האלקים והוא הזן ומפרנס לכל ולכן אומר יעקב אם הקב"ה ייתן לי את כל צרכי ה' יהיה לי לאלקים שלא ח"ו אבטח בנדיבים